

A.T. SÖZLEŞMELERİ KAPSAMINDA YAPILAN İŞLEMLERİN VERGİSEL BOYUTU

*TAX DIMENSION OF PROCESSES MADE IN
ACCORDANCE WITH THE EC AGREEMENTS*

Mete AKÇAKIN^(*)

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği arasında üyelik müzakereleri kapsamında Birlik ile Türkiye arasındaki uyumsuzlukların giderilebilmesi için Avrupa Birliği tarafından ülkemize mali yardımlar yapılmaktadır. Mali yardımların kullanılabilmesi için de, uyuma ilişkin projeleri içeren A.T. sözleşmeleri imzalanmaktadır. Söz konusu sözleşmeler kapsamındaki işlemler belirli şartlar dahilinde gümrük veya ithalat vergileri, harçları, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi veya herhangi bir diğer benzeri vergi, gümrük veya ithalat vergisi veya harca tabi değildir. Ayrıca bu kapsamda elde edilen gelirler de gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çerçeve anlaşma, IPA çerçeve anlaşması, mali yardım, A.T. sözleşmesi, A.T. yüklenicisi, A.T. tedarikçisi

ABSTRACT

Within the framework of negotiations executed between the Republic of Turkey and the European Union (EU), the Union provides financial aid to our country with a view to eliminating the nonconformities existing between Turkey and the EU. In order to benefit from these financial aids, EC agreements, which include projects pertaining the conformance, are signed. Under certain circumstances, processes carried out within the framework of such agreements will not be subject to any customs and import duty, levy, value added tax, special consumption tax and similar tax. Besides, income derived from such sources are exempted from income or corporate tax.

Key Words: Framework agreement, IPA framework agreement, financial aid, EC agreement, EC contractor, EC supplier

^(*) Vergi Müfettişi

1- GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında 14.05.2004 tarihinde imzalanan çerçeve anlaşma ve 11.07.2008 tarihinde imzalanan katılım öncesi yardım aracı (IPA) çerçeve anlaşması kapsamında Avrupa Birliği tarafından yapılacak mali yardımların uygulanma esasları belirlenmiştir¹. Buna göre Avrupa Birliği tarafından yapılacak yardımlar için, Avrupa Birliği ile yardım alacak kişi veya kuruluş arasında düzenlenen ve A.T. Sözleşmeleri olarak adlandırılan sözleşmelerde yer alan konular, belli şartlar dahilinde, çerçeve anlaşmalarda yer alan vergilerden istisna edilmektedir.

Söz konusu çerçeve anlaşmalar kapsamındaki yardımların içeriği ve yardımların hangi vergilerden istisna edileceği konularına; makalenin ilerleyen bölümlerinde yer verilecektir.

2- ÇERÇEVE ANLAŞMA ve IPA ÇERÇEVE ANLAŞMASININ KAPSAMI

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında 14.05.2004 tarihinde Ankara’da çerçeve anlaşma² imzalanmış olup; söz konusu anlaşma, 22.02.2005 tarih, 5303 sayılı kanunla onaylanması uygun bulmuş ve Bakanlar Kurulu Kararı ile de 26.02.2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Çerçeve anlaşmanın amacı, anlaşmanın 1. maddesine göre, Türkiye’ye yapılan mali yardımlara ilişkin olarak Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasındaki idari işbirliğine dair kuralların ortaya konulması, bunlar üzerinde anlaşılması, olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca mali işbirliği çerçevesinde Avrupa Birliği’nin mali yardımlar için 11.07.2008 tarihinde Türkiye ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşma”nın (IPA Çerçeve Anlaşması), 03.12.2008 tarih ve 5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş, 19.12.2008 tarih ve 2008/14450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanmış³ ve 21.01.2009 tarih ve 2009/14614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁴. Söz konusu anlaşmanın amacı ise anlaşmanın 3. maddesinde, akit taraflar arasındaki işbirliğini teşvik etmek, üyelik hedefi çerçevesinde mümkün mertebe topluluk müktesebatını da içine alacak şekilde Avrupa Birliği standartlarına ve politikalarına tedrici uyumu için yararlanıcıya destek olmak, şeklinde tanımlanmıştır.

Her iki anlaşmada da, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında uyumu sağlayacak projelere mali yardımın sağlanması yönünde bütünü kurallar oluşturmak, amaç olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla her iki anlaşmanın kapsamını, Avrupa Birliği tarafından yapılacak mali yardımlar, oluşturmaktadır. Avrupa Birliği tarafından yapılacak mali yardımlar ise Avrupa Birliği Komisyonu ile yardım alacak kişi veya kuruluş arasında düzenlenen A.T. Sözleşmeleri aracılığıyla aktarılmaktadır.

3- A.T. SÖZLEŞMELERİNİN VERGİSEL BOYUTU

22.02.2005 tarih ve 5303 sayılı kanunla onaylanması uygun bulunan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile 26.02.2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa

¹ Söz konusu anlaşma metinlerine ulaşılabilir internet adresi “<http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1236>” dir.

² 26.02.2005 tarih ve 25739 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 24.12.2008 tarih ve 27090 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

⁴ 10.02.2009 tarih ve 27137 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Birliği arasındaki mali işbirliği çerçevesinde temin edilecek mali yardımların uygulanmasına ilişkin anlaşmaya ek işbirliğinin genel esasları başlıklı ek-A metnin 8. maddesinin 2. fıkrasında; A.T. yüklenicileri tarafından yapılan tüm ithalatın, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi veya herhangi bir diğer benzeri vergi, gümrük veya ithalat vergisi veya harca tabi olmaksızın Türkiye'ye girmesine izin verilir. Bu muafiyet sadece A.T. sözleşmesi kapsamında A.T. yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlere ilişkin olarak yapılan ithalata uygulanacaktır. Türkiye, ilgili ithalatın A.T. yüklenicisine yukarıda belirtilen vergi, gümrük vergisi veya harçlar ile ilgili herhangi bir uyuşmazlık veya gecikmeye bakılmaksızın, sözleşmede belirlendiği üzere ve sözleşme hükümlerinin normal olarak uygulanması için gerektiği gibi hemen kullanılmak üzere teslimi için giriş noktasından serbest bırakılmasını sağlayacaktır; hükmü yer almaktadır.

Söz konusu anlaşmaya ek "İşbirliğinin Genel Esasları" başlıklı Ek-A metnin 8. maddesinin 3. fıkrasında ise; A.T. sözleşmesi kapsamında sunulan herhangi hizmet veya tedarik edilen mal veya yapılan iş için A.T. yüklenicileri katma değer vergisinden muaf tutulacaklardır. Bir tedarikçi tarafından A.T. yüklenicisine temin edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler de katma değer vergisinden muaf tutulacaktır. Bu muafiyet sadece A.T. sözleşmesi kapsamında A.T. yüklenicisi tarafından teslim edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler ile bağlantılı olarak temin edilen mallara veya sunulan hizmetlere veya yapılan işlere uygulanacaktır. Bir A.T. yüklenicisi veya bu anlaşmada öngöröldüğü şeklinde muafiyete hak kazanan A.T. yüklenicisine mal teslim eden ve/veya hizmet sunan veya iş yapan herhangi bir tedarikçi, bu anlaşmada öngöröldüğü şekilde katma değer vergisinden muaf olarak teslim ettiği mallar veya sunduğu hizmetler veya yürüttüğu işlerle ilgili olarak ödediği katma değer vergisini diğer işlemleri için tahsil ettiği katma değer vergisinden indirme hakkına sahiptir. Eğer A.T. yüklenicisi veya tedarikçi bu imkanı kullanamazsa, katma değer vergisinin iadesine ilişkin Türk Kanunu kapsamında istenilen gerekli belgeleri ekleyerek vergi idaresine yazılı talepte bulunması halinde bu talebi takip eden azami 10 günlük bir sürede vergi idaresi katma değer vergisi iadesini yapacaktır. Katma değer vergisi muafiyeti bu anlaşmanın imzalanmasından sonra mevcut katma değer vergisinin yerini alan veya bu vergiye ek olarak tesis edilebilecek olan herhangi bir benzeri vergiye de uygulanacaktır. İlgili vergi idaresi bu anlaşma hükümleri uyarınca muafiyet tanınan A.T. yüklenicisine yazılı talebi üzerine, bu muafiyeti teyit eden bir sertifika verecektir. Söz konusu talep, talep eden A.T. yüklenicisinin kimliği ve statüsünü teyit eden belgeyi de içermelidir. Vergi makamı bu sertifikayı verecek veya azami 30 takvim günü içinde geçerli sebeple reddedecektir; hükmü yer almaktadır.

Yukarıda bahsi geçen Avrupa Topluluğu (A.T.) yüklenicisi, A.T. sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan ve/veya hibe sözleşmesini yürüten gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir. Ayrıca, A.T. yüklenicisi, bir konsorsiyum veya ortak teşebbüsteki ortakları, yüklenicileri ve yerleşik eşleştirme danışmanları olarak bilinen katılım öncesi danışmanları da kapsamaktadır. Tedarikçi ise A.T. sözleşmesi kapsamında A.T. yüklenicisine mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan gerçek ya da tüzel kişilerdir. A.T. yüklenicisi ile bir A.T. sözleşmesi kapsamındaki mal, hizmet veya işleri temin etmek amacıyla tedarik sözleşmesi imzalayan gerçek veya tüzel kişilerin, tedarik sözleşmelerinde kendilerini farklı sıfatlarla nitelendirmeleri bunların tedarikçi vasfını deđiştirmez⁵.

⁵ 14.05.2004 tarihli Çerçeve Anlaşma'nın Ek-A metnin 8 inci maddesinde tanımlanmıştır.

20.05.2005 tarih ve 25820 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Sıra Numaralı **Türkiye – Avrupa Birliği Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği**’nin “II - Katma Değer Vergisi İstisnasının Uygulaması” başlıklı bölümünde; anlaşmanın yukarıda yer alan madde hükümlerine göre bir A.T. yüklenicisinin, A.T. sözleşmesi kapsamında, sözleşmenin yararlanıcısına teslim ettiği mallar, sunduğu hizmetler veya yaptığı işler katma değer vergisinden muaf tutulacaktır. Aynı şekilde bu muafiyet, anlaşmada öngörüldüğü şekilde muafiyete hak kazanmış ve bu muafiyeti teyit eden bir sertifikaya sahip A.T. yüklenicisine, herhangi bir tedarikçi tarafından, aşağıda yer alacak şartlara uygun olarak, A.T. sözleşmesi kapsamında A.T. yüklenicisi tarafından teslim edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler ile bağlantılı olarak temin edilen mallara veya sunulan hizmetlere veya yapılan işlere de uygulanacaktır. Avrupa Birliği tarafından ya da Türkiye - Avrupa Birliği ortak finansmanı ile yürütülen projeler, faaliyet ve eylemlerin yürütülmesi için imzalanan A.T. sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden veya hizmet sunan veya iş yapan veya hibe sözleşmesini yürüten A.T. yüklenicileri, ekte örneği yer alan, kimliklerini ve statülerini teyit eden, Merkezi Finans ve İhale Birimi veya A.T. sözleşmesine taraf diğer kurumca onaylanan bilgi formu, A.T. sözleşmesi örneği ve hazırlayacakları dilekçe ile birlikte Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’na başvurarak sertifika alma taleplerini bildireceklerdir. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’na başvuran A.T. yüklenicilerine, uygun bulunması halinde özelge verilecek olup, A.T. yüklenicileri bu özelge ile birlikte bağlı oldukları vergi dairesine başvurarak, örneği ekte yer alan ve sözleşmede yazılı süre için geçerli olacak katma değer vergisi istisna sertifikasını alabileceklerdir. Mükellefiyet kaydı bulunmayan A.T. yüklenicileri ise, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’na, yukarıda belirtilen belgelerle başvurarak doğrudan katma değer vergisi istisna sertifikasını alabileceklerdir. A.T. yüklenicilerinin gerekli belgelerle müracaat ettiği tarihten itibaren 30 gün içinde sertifikanın kendilerine verilmesi gerekmektedir.

Vergi dairelerince verilen sertifikaların bir örneği, mükellefe sertifika verilme tarihinden itibaren 15 gün içinde Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’na gönderilecektir. A.T. yüklenicileri, A.T. sözleşmesi kapsamında teslim edecekleri mallar veya sunacakları hizmetler veya yapacakları işler ile bağlantılı olarak temin edecekleri mal, hizmet ve işler için öncelikle tedarikçiler ile sözleşme yapacaklar ve bu sözleşmede, sözleşmeye konu mal, hizmet ve işlerin yüklenicinin taraf olduğu A.T. sözleşmesi kapsamında olduğunun yararlanıcı tarafından onaylanması halinde bu mal teslimi, hizmet ifası ve işlere katma değer vergisi uygulanmayacağını belirteceklerdir. Tedarikçi ancak, yararlanıcı tarafından onaylanmış yüklenici ile yaptığı sözleşmenin ve yüklenicide yer alan sertifikanın kendisine ibraz edilmesi halinde, söz konusu sözleşme ve sertifikanın birer örneğini almak ve düzenlediği fatura ve benzeri evrakta söz konusu sözleşmeye ve çerçeve anlaşmaya atıf yapmak suretiyle katma değer vergisi hesaplamayacaktır.

Ancak 2.000 TL’nin altında yapılacak her bir alım için tedarikçi ile sözleşme yapmak ve yararlanıcı kuruma onaylatmak şartı aranmaksızın, sertifika ibrazı ile katma değer vergisi istisnası kendiliğinden uygulanır. Yüklenicilerin, bu kapsamda birer aylık periyotlarla katma değer vergisi istisnasından yararlanarak yaptıkları harcamalarla ilgili olarak kimden, ne tür mal, hizmet ve işi, ne miktarda ve tutarlarda, hangi tarih ve no’lu fatura ile aldıklarını gösteren listeyi oluşturmaları ve bu listeyi, yararlanıcı kuruluşa, söz konusu harcamaların A.T. sözleşmesi kapsamında olduğunu belirtir şekilde onaylatmalarını gerekmektedir. Bu kapsamda KDV’siz mal teslimi, hizmet ifası veya iş yapan tedarikçilerin ken-

dilerine ibraz edilen sertifikanın bir fotokopisini alarak muhafaza etmeleri gerekmekte olup, düzenleyecekleri fatura ve benzeri evrakta A.T. sözleşmesi ve çerçeve anlaşmaya atıf yapmak suretiyle katma değer vergisi hesaplamayacaklardır. Söz konusu sertifika ile katma değer vergisi ödemeksizin mal ve hizmet alan, iş yaptıran A.T. yüklenicileri unvanlarını, vergi kimlik numaralarını, katma değer vergisi ödemeksizin almış oldukları mal ve hizmetlerin, işlerin türünü, tutarlarını, fatura tarihi ile numaralarını ve mal ve hizmet satın aldıkları, iş yaptırdıkları mükelleflerin; unvanlarını, vergi kimlik numaralarını gösteren bir tabloyu sertifikanın alındığı tarihten itibaren üçer aylık periyotlar halinde katma değer vergisi beyannameleri ile birlikte bağlı oldukları vergi dairelerine, mükellefiyet kaydı olmayanlar ise doğrudan Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na vermeleri gerekmektedir.

Ancak herhangi bir şekilde A.T. sözleşmesinin süresinin uzatılması ya da A.T. sözleşmesinde ilave iş nedeniyle değişiklik yapılması halinde, A.T. yüklenicisinin yeniden sertifika almak üzere yeni sözleşme ve daha önce verilen katma değer vergisi istisna sertifikası ile birlikte Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na bir yazı ekinde başvurmaları gerekmektedir. Bu anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayıp, anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hali hazırda devam eden ve bu anlaşmanın kapsamına giren proje, faaliyet ve eylemler çerçevesindeki mal ve hizmet alımı, işleri yapan A.T. yüklenicileri ve tedarikçiler için de yukarıda belirtilen esaslar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Ayrıca 08.05.2009 tarih, 27222 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Sıra Numaralı Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği'nde IPA Çerçeve Anlaşması'na göre; Avrupa Birliği veya Avrupa Birliği ve Türkiye ortak katkısı ile finanse edilen A.T. sözleşmelerinin yürütülmesi çerçevesinde bu sözleşmelerde görev alan ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye'de ikamet etmeyen gerçek kişi A.T. yüklenicilerinin bu sözleşmelerden elde ettiği gelirler, gelir vergisine tabi değildir. Aynı zamanda bu sözleşmeler kapsamında bir A.T. yüklenicisine bağlı olarak hizmet ifa eden ve ücreti A.T. sözleşmesi bütçesinden ödenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye'de ikamet etmeyen gerçek kişilerin de elde ettikleri gelirler, gelir vergisine tabi değildir. A.T. sözleşmesini yürüten tüzel kişi A.T. yüklenicilerinin Türkiye'de iş yeri veya sabit yerleri olmaması kaydıyla, A.T. sözleşmesinin yürütülmesinden dolayı elde ettikleri kurum kazancı, kurumlar vergisine tabi değildir. Bununla birlikte, A.T. sözleşmelerinden kaynaklanan kar ve/veya gelir, bu kar ve/veya geliri elde eden gerçek ve/veya tüzel kişilerin, Türkiye tarafından onaylanan ve bu kişilere uygulanabilir çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının hükümleri uyarınca, Türkiye'de iş yeri veya sabit yerlerinin bulunması halinde, Türk vergi mevzuatı uyarınca vergiye tabi tutulacaktır. Buna göre, A.T.sözleşmesi kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan veya Türkiye'de mukim olan gerçek kişiler ile Türkiye'de iş yeri veya sabit yerleri olması kaydıyla tüzel kişilere A.T. sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere hibe şeklinde sağlanan tutarlar, ticari kazanç kapsamında gelir olarak kabul edilerek gelir vergisine; kurumlar vergisi mükellefleri için de ticari kazancın bir unsuru olarak kurum kazancına dahil edilerek kurumlar vergisine tabi olacaktır.

4- SONUÇ

Yukarıda yer alan açıklamalarda da anlaşıldığı üzere, Avrupa Birliği ile yürütülen müzakereler neticesinde Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde fasıllar açıldıkça Avrupa Birliği tarafından uyuma yönelik mali yardımlarda da artış gözlemlenmektedir. Mali yardımların kullanılabilmesi için de, uyuma ilişkin

projeleri içeren A.T. sözleşmeleri imzalanmaktadır. Söz konusu sözleşmeler kapsamındaki işlemler belirli şartlar dahilinde gümrük veya ithalat vergileri, harçları, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi veya herhangi bir diğer benzeri vergi, gümrük veya ithalat vergisi veya harca tabi değildir. Ayrıca bu kapsamda elde edilen gelirler de gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında 14.05.2004 ve 11.07.2008 tarihinde imzalanan anlaşmalara göre A.T. yüklenicileri tarafından yapılan tüm ithalat; gümrük veya ithalat vergileri, harçları, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi veya herhangi bir diğer benzeri vergi, gümrük veya ithalat vergisi veya harca tabi değildir. Ayrıca A.T. sözleşmesi kapsamında sunulan herhangi hizmet veya tedarik edilen mal veya yapılan iş için A.T. yüklenicileri katma değer vergisinden muaf tutulmakta, tedarikçi tarafından A.T. yüklenicisine temin edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler de katma değer vergisinden muaf tutulmaktadır. Buna ek olarak A.T. yüklenicisi veya A.T. yüklenicisine mal teslim eden ve/veya hizmet sunan veya iş yapan herhangi bir tedarikçi bu kapsamda yüklendiği katma değer vergisini diğer işlemleri için tahsil ettiği katma değer vergisinden indirme hakkına sahiptir. Bu mümkün değilse de yüklendiği KDV'yi iade olarak alma hakkı bulunmaktadır. Ayrıca A.T. sözleşmelerinin yürütülmesi çerçevesinde bu sözleşmelerde görev alan ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye'de ikamet etmeyen gerçek kişi A.T. yüklenicilerinin bu sözleşmelerden elde ettiği gelirler, gelir vergisine tabi değildir. Aynı zamanda bu sözleşmeler kapsamında bir A.T. yüklenicisine bağlı olarak hizmet ifa eden ve ücreti A.T. sözleşmesi bütçesinden ödenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye'de ikamet etmeyen gerçek kişilerin de elde ettikleri gelirler, gelir vergisine tabi değildir. A.T. sözleşmesini yürüten tüzel kişi A.T. yüklenicilerinin Türkiye'de iş yeri veya sabit yerleri olmaması kaydıyla, A.T. sözleşmesinin yürütülmesinden dolayı elde ettikleri kurum kazancı, kurumlar vergisine tabi değildir.

KAYNAKÇA

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 14.05.2004 Tarihli Çerçeve Anlaşma, 22.02.2005 Tarih ve 5303 Sayılı Kanun, 11.07.2008 Tarihli IPA Çerçeve Anlaşması, 03.12.2008 Tarih ve 5824 Sayılı Kanun
- 1 Sıra Numaralı Türkiye – Avrupa Birliği Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği, 1 Sıra Numaralı Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği
- www.gib.gov.tr – “uluslararası mevzuat”